

kwantitatieve methoden

nr. 30

nieuwsbrief voor toegepaste statistiek en operationele research

februari 1989

jaargang 10

vereniging voor statistiek

KWANTITATIEVE METHODEN - - - - - INTENTIE

Kwantitatieve Methoden wil een snel, informeel communicatiemiddel zijn voor artikelen en korte notities die relevant zijn voor de toepassing van statistiek of operationele research, en die een zodanige inhoud hebben dat ze toegankelijk zijn voor een groot aantal leden van de VVS.

Het doel van KM is tweeledig. Enerzijds het bevorderen van de communicatie tussen de VVS-leden die nieuwe methoden toepassen of ontwikkelen. Anderzijds het verspreiden van kennis en inzicht met betrekking tot recente statistische methoden en methoden voor operationele research. Belangrijk zijn hierbij de snelheid van publicatie, het bevorderen van discussie, het bereiken van een zo groot mogelijk deel van de leden van de VVS, en het zo goed mogelijk bestrijken van verschillende toegepaste specialisaties binnen de VVS.

Kopij wordt door de auteurs aangeboden in een vorm die fotografische reproductie mogelijk maakt: zie Richtlijnen voor auteurs vermeld op de binnenzijde van de achterkant. Als voertaal verdient Nederlands de voorkeur, maar Engels is geen bezwaar voor acceptatie.

Alle artikelen worden gerefereerd. Auteursrechten blijven voor de auteurs; publicatie in KM behoort geen belemmering te zijn voor publicatie in andere vakbladen.

Voorbeelden van bijdragen welke voor publicatie in aanmerking komen zijn:

- Interessante toepassingen die methodologisch van goede kwaliteit zijn, ook indien niet voor alle problemen een oplossing is gevonden.
- Op toepassing gerichte artikelen welke inzicht verschaffen in recente statistische methoden.
- Prepublicaties.
- Teksten van lezingen van de toegepaste secties.
- Discussiestukken over grondslagen en methoden.
- Ervaringen met programmatuur.
- Samenvattingen van recente literatuur in de vorm van een overzichtartikel.
- Reacties en commentaar op eerdere artikelen en korte notities.
- Het signaleren van behoeften aan een bepaalde methode.

KWANTITATIEVE METHODEN - - - - - STATEMENT OF POLICY

KWANTITATIEVE METHODEN is an informal newsletter of the VVS (The Netherlands Society for Statistics and Operations Research). It largely consists of preprints and technical reports in the area of applied statistics and operations research. It aims at fast communication with the members of the VVS. Copyrights remain with the author. Circulation of a manuscript through KM ought not impede the publication of a final version in a journal.

Manuscripts, which may be in English, should be sent to one of the editors listed at page 1 of this newsletter.

Subscription is possible only through membership of the VVS; see the address below:

Centr. Adm. VVS, c/o 3MA, P.O. Box 282, 1850 AG Heiloo, The Netherlands.

kwantitatieve methoden

uitgegeven door de
vereniging voor statistiek

nieuwsbrief voor toegepaste statistiek en operationele research

NUMMER 30

JAARGANG 10

1 FEBRUARI 1989

Een abonnement op Kwantitatieve Methoden is een onderdeel van het
lidmaatschap van de VVS

Hoofredactie

J.J. Dik, Volvo Car bv,
Postbus 1015, 5700 MC Helmond, tel. 04920-62115

Redactie

J.G. Bethlehem (Programmatuur-besprekingen),
Centraal Bureau voor de Statistiek,
Hoofdafdeling Automatisering,
Postbus 959, 2270 AZ Voorburg, tel. 070-694341 tst 2072

R.J.M.M. Does (SMS & MBS), Rijksuniversiteit Limburg,
Vakgroep Medische Informatica & Statistiek,
Postbus 616, 6200 MD Maastricht, tel. 043-888427/888398

J.P.R. Duisterwinkel (BDS), Turmac,
Postbus 12, 6900 AH Zevenaar, tel. 08360-90911

H. Elffers (SWS), Erasmus Universiteit Rotterdam,
Juridische Faculteit, Kr H15-16,
Postbus 1738, 3000 DR Rotterdam, tel. 010-4081591

J.A. Hoekstra (LBS & MBS),
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne,
Centrum voor Wiskundige Methoden,
Postbus 1, 3720 BA Bilthoven, tel. 030-742914

Arend D. Oosterhoorn (Boekbesprekingen),
Van Doorne's Transmissie bv,
Postbus 500, 5000 AM Tilburg, tel. 013-678888

C. van Putten (SOR), Nederlandse Philips Bedrijven B.V.,
Centre for Quantitative Methods, Gebouw HCM-715,
Postbus 218, 5600 MD Eindhoven, tel. 040-758604/757771

G. Renes (ECS), Rijksuniversiteit Leiden,
Vakgroep Economische Vakken, Juridische Faculteit,
Postbus 9521, 2300 RA Leiden, tel. 071-277750

L. Th. van der Weele (SSP), Rijksuniversiteit Groningen,
Rekencentrum,
Landleven 1, 9747 AD Groningen, tel. 050-639111

KWANTITATIEVE METHODEN NUMMER 30 (1989)

Inhoud

	PAGINA
J. van Dalen & J. Koerts & A.R. Thurik DISEQUILIBRIUM IN DUTCH RETAILING: THE IMPACT OF DEMAND FACTORS	5
Jan B. Dijkstra MULTIPLE COMPARISONS MET SAS	21
P.H.C. Eilers SMOOTHING EN INTERPOLATIE MET GEGENERALISEERDE LINEAIRE MODELLEN	33
Bas Engel EEN TOEPASSING VAN EEN MODEL VOOR OVER- EN/OF ONDERDISPER- SIE BIJ BINOMIALE VARIATIE	47
B. Engel & P. Walstra INCREASING PRECISION OR REDUCING EXPENSE IN REGRESSION EXPERIMENTS BY USING INFORMATION FROM A CONCOMITANT VARIABLE	57
M.P. Reinders & Th.H.B. Hendriks LUMBERPRODUCTION OPTIMIZATION	69
Hubert J.A. Schouten EEN SEQUENTE STOP-VUIST-REGEL VOOR KLINISCHE PROEVEN	89
Fons J.R. van de Vijver A COMPARISON OF THE STEEPEST DESCENT AND NEWTON-RAPHSON ALGORITHMS IN THE LINEAR LOGISTIC TEST MODEL	99

Programmatuur-besprekingen	107
J.G. Bethlehem & J.M. Buhrman HET PROGRAMMA PCALC VOOR HET UITVOEREN VAN KANSBERE- KENINGEN	109
P. Debets STATWORKS: STATISTICS WITH GRAPHICS FOR THE MACINTOSH	119
Ger J.M.E. Snijkers & Pierre Debets STATGRAPHICS 2.6, STATISTISCH OF GRAFISCH PAKKET?	129
Boekbesprekingen	143
Inhoud Jaargang 9 KM	173
Referenten Jaargang 9	177